

VAN DER VOORT

Gepubliceerd in *De Navorscher*, jg. 98 (1959-1960), p. 85-91, 155
Vooralsnog daar te raadplegen; de toe te voegen bijlagen volgen hier

Bijlage 1

16 februari 1532

GA 's-Gravenhage, archief van de weeskamer, nr. 120, fol. 75

Upten XVIen dach in februario anno XVcXXXII so sijn voer weesmeesters ghecomen Cornelis Gherytz. als oem van dese naghescreven kinderen vant moeders wegen ende Matheus Janz. behuede oem vants moeders wegen ende Claes Maertz. als brueder van denselven kinderen van een voerbedde ende hebben hyr te buke gebrocht dye achterghelaten ghueden bij den dode achterghelaten van wijlen Martijn Adriaenz. ende Marrytgen Gherytsdr. sijnre huysvrouw, dyewelke achterghelaten hebben drie kinderen te weten Cent Maertz. out XXII jaer, Adriaen Maertz. out XVII jaer ende Marrigen Martijnsdr. out XIII jaer, ende heeft dye voirn. Cent Maertz. bij de voirn. vrienden ende meer anderen ghecoft ende uutghecoft zijn voern. bruederen ende susteren als van sculde ende onscult, lant, zant, huys, barch, boemte, paerde, koyen, niet uutghesondert, ende Cent Maertz. beloefde te betalen sijn voirn. bruederen ende susteren elx driehondert karolusse guldens, ende dye voirn. bruederen ende susteren sullen bij Cent voirn. bliven wonen indient hemluyden belieft als zij noch tot desen dagen ghedaen hebben omt ghewynne van de pennynge onvermindert de principaelsonne, ende ingevalle zij van hem ghaen wilden so en sal Vincent voirn. niet ghehouden wesen haer yet te gheven voerdatt zij sullen wesen twintich jaren out of ten waer zake dat zij tot huwelijcke ofte eenige state quame.

Presentibus Martijn Adrienz., Cornelis Janz. Montfoert ende Ghijsbrecht Dirckz. Cameker als weesmeesters ende bij Wisse Jacopz. dit ghescreven als ghezwoeren clerck.

Bijlage 2

21 november 1589

GA 's-Gravenhage, eigendomsbewijzen van particulieren (koopbrieven),
Cranenburg onder Eikenduinen

In manieren ende op conditien hiernaevolgende soe heeft Vincent Maertenssoen ende Geertgen Jacobsdochter, wonende aen de noortzijde tot Eyckenduynen, ten overstaen ende met volle consent van Willem Centen, Maritgen Centen ende Cornelis Janssoen als man ende voecht van Neeltgen Centen elcx voer hemselven ende als oemen ende moeye ende oversulcx bloetvoechden van Maritgen Frans Vincentendochter, vercoft ende vercopen midtsdesen Jacob Centen haer jongste soen huerluyder woning ende landen leggende aen de voers. noortzijde tot Eyckenduynen, met alle alsulcke lasten ende renten als zij die jegenwoerdich besittende zijn, met al datter aerdt ende nagelvast op ende in is, ende met berch, schuyer, geboemte, coeyen, paerden, schapen ende bouwerije ende al dat totte bouwerije behoerende is, oeck met wollen, linnen, tinnen, ijser ende coperwerck ende allen anderen huysraet, in alle schijn als die de voers. Cent Maertens ende zijn huysvrouw jegenwoerdich besittende ende gebruyckende zijn, nyet uuytgesondert dan alleen een stuck landts van vierdalve mergen leggende aen den Leywech onder alsulcke belendenen als nae breder vermelden die brieven daervan zijnde, welcke vierdalve mergen de voers. Vincent Maertenssoen sal blijven behouden ende in rechter lijftochte besitten sonder becrounen van yemanden ende mette vruchten daervan comende binnen zijnen leven doen nae zijn believe, sonder nochtans dat hij tselve sal mogen vercopen, beswaren ofte vervreemden ende midts dat tselve nae zijn doot comen ende erffven sal aen zijnen erffgenamen ende onder hemluyden deylbaer wesen bij gelijcke portien, daervoren de voers. Jacob Centen zijnen broeder ende susteren ofte huerluyder kinderen betaelen sal de somme van duysent carolusgulden eens, vrij, sonder enige cortinge van honderste, vijftichste, twintichste, thiende, vijfde ofte minder ofte meerder penningen ende van alle andere lasten van verpondingen ofte dyergelijcken die alreede bij de Graeflicheyt ofte Staten van den Lande daerop geset zijn ofte alsnoch daerop geset sullen mogen worden, geen uuytgesondert, al waert oeck dat bij den placcaten ofte ordinantien van de voers. Staten alle alsulcke clausulen gederogeert ende te nyete gedaen worden zoe renunchieert de voers. Jacob Centen wel expresselicken bij desen van alle alsulcke derogatie ende beloefde zijn broeder ende susters van de voers. alsulcke lasten te vrijen ende costeloes ende schadeloos te houden, des en sal de voers. Jacob Centen geen penningen uuytkeeren zoelange de voers. zijn vader ende moeder in levende lijve wesen sullen, dan zoe wanneer een van beyden tzij vader ofte moeder compt te sterven soe sal die voers. Jacob teynden een jaer van den voers. eerstoverlijden gehouden wesen zijnen voers. broeder ende susters ofte huerluyder kinderen bij gebreecke van huer ouders te betaelen tweehondert carolusgulden, maeckende voer hen vieren elcx vijftich carolusgulden, ende sjaers daeraenvolgende gelijcke tweehondert gulden ende noch het jaer daernaevolgende eenhondert gulden totte gerechte helft van de voers. duysent gulden, ende sal de voerder helft ende betaling van de voers. duysent gulden cesseren zoelange een van beyde die ouders in levende lijve wesen sal, ende de lest mede overleden wesende sal die voerder betaling van de voers. duysent gulden gedaen worden op alsulcke terminen als voren totten lesten penning toe,

boven welcke betaling van de duysent gulden, lasten ende renten opte voers. woning staende de voers. Jacob Centen gehouden sal wesen zijn voers. ouders haer leven lang geduerende te onderhouden in eeten ende drincken, cleden ende reden, wollen ende linnen ende in als dat zij behouvende zijn, gelijk een goet kindt voer God ende die werlt zijn ouders schuldich is ende behoert te doen, ende oft geveiele dat de voers. Jacob Centen geraeckte te hylicken ende te sterven aeler beyde ofte een van beyden zijn ouders overleden sullen zijn soe sal zijn wedue ofte kinderen (bij versterven van haerluyder moeder) den voers. Cent Maertenssoen ende zijn huysvrouwe tot haeren laste verbonden blijven haer leven lang te onderhouden als voren, gelijk hij ofte zijn wedue ofte erffgenamen oeck gehouden sullen wesen de voers. Maritgen Franssen in eeten ende drincken, wollen ende linnen ende in alle haer nootlicheden te onderhouden als voren ende dat voer die winst van de penningen die haer voer haer gedeelte uuyte coop van de voers. woning sullen mogen competeren soelange als de voers. Maritgen opte voers. woning sal begeren te blijven, ende bijaldyen zij vandaer begeert te vertrecken ofte totten huwelicken staet geraeckt soe sal de voers. Jacob Centen gehouden wesen de voers. Maritgen haer geheel contingent haer comende van de coop van de voers. woning op te leggen ende te betaelen, ende oft mochte gebueren dat de voers. Maritgen haer goet mochte comen te verteren, over sieckte ofte ander gebreck ofte crenckte te bedde blijvende, soe beloven de voers. Cent Maertenssoens erffgenamen de voers. Maritgen portie portiesgewijs (zoeverre zij alsdan noch ongehylickt is ende blijft) haer leven lang te onderhouden, boven alle twelck de voers. Jacob Centen gehouden sal wesen zijn voers. broeder ende susters die alsnoch van haer huwelickgoet (gelijk als anderen) nyet te vollen betaelt en zijn, haer huwelickgoet te betaelen ende te vervullen totte somme van twintich ponden grooten vlaems, behouden altoes dat off Jaepgen Centen teeniger tijt quame te scheyden van de voers. woning duert hylicken van den voers. Jacob ofte om eenige andere saecken, vader ende moeder overleden zijnde, soe sal de voers. Jacob Centen de voers. Jaepgen gehouden wesen promptelicken te betaelen ende op te leggen tot haer voers. huwelickgoet de voers. somme van twintich ponden grooten vlaems ende voerts noch tweehondert gulden voeruuyt ende noch derdalve hondert gulden op alsulcke terminen als haer broeder ende susters die van de coop ontfangen sullen, dewelcke hij haer gehouden sal wesen te betaelen uuyt zijn eygen goeden, buyten die voers. beloefde duysent gulden, des soe sal de voers. Jacob Centen als coper zijn beraet hebben een tijt van een vier vierendeel jaers om die voers. coop off off aen te gaan nae zijn goetduncken, onder alle welcke conditien, voerwaarden ende beloften de voers. Jacob Centen specialicken verbindt de voers. woning ende landen ende generalicken zijn persoen ende alle zijne andere goederen roerende ende onroerende, deselve al subject maeckende tbedwanck van allen rechten ende rechteren. Aldus gedaen tot Eyckenduynen ten huysse van de voers. Cent Maertenssoen desen XXIen novembris XVc negen ende tachtich ende bij den voers. vercoper ende coper midtsgaders de voers. Willem Centen, Maritgen Centen ende Cornelis Janssoen, zoe zij procederen Claes Dircxz., Maerten Adriaenssoen, Wormert Egbertssoen ende Louweris Pieterssoen van Rhijn als arbiters ende getuygen respective onderteyckent, mij present als notaris bij den Hove van Hollant geadmitteert.

Bij Vincent Maertsz.
Tmerck van Jacob Centen
Willem Centen merck
Tmerck van Maritgen Centen
Tmerck van Cornelis Jans
Claes Dircxz. priester
Bij Maerten Adryaensz.
Tmerck van Wormert Egbertssoen
Ch. de Wees not. sig.

In dorso staat:

Hierop betaelt bij handen van Jacob Centen aen handen van Willem Centen tweehondert vijff ende veertich gulden in volle betaling van de moederlicke erffnisse ende van sijn huwelicxgoet hem bij zijnen vader hem belooft, oerconde mijn handtmerck anno 93.

Tmerck van Willem Centen

Ick Maritgen Centen bekenne uuyt saecke voers. gelijcke tweehondert XLV gulden ontfangen te hebben in den jaere voers.

Maritgen Centen merck

Ic Cornelis Jans als man ende voecht van Neeltgen Centen bekenne midtsdesen hierop ontf. te hebben gelijcke tweehondert XLV gulden anno voers.

Cornelis Jans merck

Hierop betaelt bij handen van Jacob Centen aen handen van Willem Centen sijn broeder hondert vijffentwintich gulden in volle betalinge van vaderlicke goet ende bekendt hiermede ten volle betaelt te wesen den lesten penninck met den eersten nae inhouden van desen, oirconde mijn handtmerck hieronder gesedt anno 98.

Willem Centen merck

Ick Maritge Centen bekenne oock uyt saecke voers. gelijcke hondert vijffentwintich gulden ontfangen te hebben in volle betalinge als voor in den jaere voers.

Maritge Centen merck

Ick Cornelis Janss. als man ende voecht van Neeltge Centen sijn huysvrou bekenne oock mitsdeesen ontfanghen te hebben hondert vijff ende twintich gelijcke guldens in volle betalinge als voore anno voers.

Cornelis Janss. merck

Bijlage 3

23 januari 1598

GA 's-Gravenhage, rechterlijk archief, nr. 344, fol. 28-29

Wij Job Jansz. ende Wijnant Scholl, schepenen in den Haege, oorconden een yegelicken, dat voor ons gecomen ende gecompareert sijn Maritgen Centen, wonende tot Rijswijck, met Claes Dircxz. Helmertsant haeren gecoren voocht in dese saecke, Jacob Centen ende die voors. Jacob Centen als voocht van Maritgen Franssendochter, naegelaten weeskint van Maritgen Centendochter geprocreert bij Frans Jansz., ende in desen vervangende ende hen gelijkelick sterckmaeckende voor Jaepgen Centen haer suster, alle erffgenamen van Vincent Maertsz. za., in sijnen leven gewoont hebbende tot Eyckenduynen in de Segbrouck, heurluyder vader ende grootevader van de voorschreven Maritgen Franssendochter, ende bekenden vercoft te hebben sulcx zijluyden vercopen mitsdesen Willem Centen ende Cornelis Jansz. als man ende voocht van Neeltgen Centendochter, heurluyder broeder ende swaeger respectie, mede erffgenaem van de voorschreven Vincent Maertsz. heurluyder vader, vierdalve margen lants gelegen tot Eyckenduynen in West Escamp in Haechambachte [...]

Actum den XXIIIen dach januarii anno XVc acht ende tnegentich.

Bijlage 4

15 november 1630

GA 's-Gravenhage, eigendomsbewijzen van particulieren (koopbrieven),
Cranenburg onder Eikenduinen

GA 's-Gravenhage, rechterlijk archief, nr. 372 - I, fol. 210v-213

Wij Francois van Geesdorp ende Henrick van Slychtenhorst, schepenen in sGravenhage, oirconden eenen yegelijcken, dat voor ons gecomen ende gecompareert zijn Lenert Cornelisz. als man ende voocht van Maritge Frans, voor de eene helft erffgenaem van za. Jacob Centen, ende Jacob Boot als procuratie hebbende van Maritgen Simonsdr. weduwe van Jacob Pietersz. van Velsen, Thonis Jacobsz. van Velsen, de weesmeesteren van den dorpe van Rijswijck als oppervoochden van de weeskinderen van Pieter Jacobsz. van Velsen, Jacob Jacobsz. van Velsen, Cornelis Cornelisz. van der Valck als man ende voocht van Haesge Jacobsdr., Maerten Jacobsz. van Velsen, Maritgen Jacobsdr. van Velsen ende noch van de voors. Maritgen Simonsdr. als procuratie hebbende van Vincent Jacobsz. van Velsen, absent sijnde, ende haer voor deselve sterckmaeckende, mitsgaders dvoors. Tonis Jacobsz. van Velsen als procuratie hebbende van Ghijsbrecht Adriaensz. Veerman als man ende voocht van Geertge Jacobsdr., volgende de procuratie in date den vijffden november XVIIc ende dertich voor den schoudt ende gerechte van Rijswijck gepasseert, ons schepenen verthoont, tsaemen erffgenaemen voor de wederhelft van de voors. Jacob Centen, ende bekenden sij comparanten respectie vercocht ende opgedragen te hebben gelijk sij vercoopen ende opdragen bij desen aen de heere ende Mr. Nicolaes van Kinschot, raedt ende fiscael van den Hove van Hollandt, seeckere wooninge, met twee bargaen, stallingen, schuyren ende voorts alles anders datterop aert ende nagelvast is, vanouts genaempt wesende Cent Maersswooninge, ende daerneffens derthiendalve margen soo wey, teelandt als geestlandt met seeckere jongen boomgaert daeraen, wesende patrimonial goet, gelegen onder Segbrouck, opt margenbouck op de voors. groote bekent, ende dat met de naervolgende lasten als eerst met eene rente van dertich stuyvers tsjaers behoorende totte cappelle van Eyckenduynen, noch met vier gulden thien stuyvers tsjaers toecommende de memorien van sGravenhage, ende noch sevenendertich stuyvers ende een halve die beyde aen den ontfanger Coolwijck werden betaelt, **noch met veerthien stuyvers ende een halve sijnde veenpacht die aen den rentmeester van den huyse van Wassenaer werdt betaelt**, mitsgaders noch een jaerlijcxe rente ofte opstal van drye gulden tsjaers toecommende den Heyligen Geest van Loos ofte Eyckenduynen, voort met den heer sijn recht, sonder meer, [...]

Des ten oirconde soo hebben wij schepenen voornoempt elcx onsen zegel hyeronder aengehangen opten vijffthienden november XVIIc ende dertich.

Bijlage 5

1 juni 1557; afschrift van 25 mei 1648 naar het oorspronkelijke charter

Hoogheemraadschap Delfland, oud-archief, nr. 1868-138

Wij schoudt ende schepenen in den Hage doen condit allen luyden, dat wij ten versoucke van Meester Aelbrecht Jansz. advocaet ende Engebrecht Jorisz. als executeurs van den testamente van wijlen Agniese Pietersdochter weduwe van wijlen Crispijn van Boschuyzen, in zynen leven rentmeester der keyserlicke majesteit over Zuythollandt, versocht zyn geweest te compareren ten huysse van wijlen deselve Agnyesgen omme te verstaene over de vercopinge van de halve woeninghe ende landen achtergelaeten bij deselve Agnyesgen tot behouff van den armen, leggende teynden hout, daer Adriaen Martijnsz. up woent, achtervolgende de voorwaerden daervan zijnde ende int openbaer upgelesen ende bij schout ende schepenen ondergeteyckent, volgende welcken zoe hebben deselve executeurs int openbaer dselve woninghe ende landen eerst upgehangen hebbende bij den affslach vercoft ende vercoften bij desen Pieter Pieterss. wyelmaicker tot behouff (zoe hij zeyde) van Adriaen Martijnsz. teynden houdt voors., daer mede present zijnde ende denselven coop accepterende, de voors. halve woninghe ende landen, met de helft van thuyss, barge, schuyere ende de helft van alle die bepotinghe ende geboompte daerup staende, met de helft van omtrent zeven ende veertich margen ende veertich roeden landts, bij den hoop sonder mate, leggende teynden tHage houdt voors., belendt aen de oostzijde Pieter Aertsz. erfgenaemen, aen de westzijde Adriaen Maertsz. van Catwijck ende Adriaen Huygez. van der Velde, aen de zuytzijde de scheydinghe, aen de noortzijde den heerwech die men nae Leyden rijdt ofte vaert,

in welcke XLVII margen ende XL roeden landts begrepen zyn **ontrent drie margen ende veertich roeden toegemaect landts leggende vast aen de oostzijde van de Zijtwindt, streckende van theck dat up tnoorteynde van den voors. Zijtwindt staet totte scheydinge toe**, daervan die helft als anderhalf margen twintich roeden alhyer mede vercocht werden met halff het gebruyck van de Zijtwint streckende van den oostheck dat up deselve Zijtwindt staet totte scheydinge toe, met condicien dat den cooper denselven Zijtwindt onderhouden sal sulcx als deselve Adriaen Maertsz. als huyerman die onderhouden ende gebruyct heeft ende dit achtervolgende zeeckere consent van den hooghen heemraeden van Delflandt van date den derden dach van meye anno XVc neghen ende twintich daervan wesende, **welcke drie margen ende veertich roeden landts men houdende is van thuyss van Wassenaer in een eeuwyghen erffpacht te betaelen alle jaere erffelick te Bamisse dertich schellingen te twee grooten den schellinck**, comende tot laste van desen coper voor de helft vijftien gelijcke scellingen tsjaers,

[...]

achtervolgende welcke condicien ende voorwaerden compareerden voor ons schoudt ende schepenen voorn. Vincent Maertsz. tot Eyckenduynen, Heynrick Phlipss. teynden hout, Pouwels Jacobss. Bol mede woenende tot Eyckenduynen ende Maerten Janss. coeman alhyer in den Haeghe ende constitueerden henluyden ende elcx een voor al achtervolgende die voors. condicien ende voorwaerden borgen ende principael voor den coop bij den voors. Adriaen Martijnss. gedaen [...].

Des toerconde hebben wij schout ende schepenen voorn. tghemeen zegel van den Haeghe hyeronder aen doen hangen upten eersten dach van junio anno XVc zeven ende vijftich, mij jegenwoordich, ondergeteyckent

Benninck.

Bijlage 6

8 april 1585

GA 's-Gravenhage, rechterlijk archief, nr. 336, fol. 27v-28v

Wij Adriaen Screvelsz. ende Cornelis van Drenckwaert, scepenen in den Hage, oirconden eenen yegelicken, dat voor ons gecomen ende gecompareert zijn Jaepgen Jacopsdr. wedue wijlen Adriaen Maertensz., in zijnen leven gewoont hebbende bezuyden Hage hout, met Pouwels Jacobsz. Boll haeren gecoren voocht in deese saecke, Maerten Adriaensz., Gerit Meesz. als man ende voicht van Neeltgen Adriaensdr. ende Cornelis Cornelisz. als man ende voocht van Maritgen Adriaensdr., kinderen van den voors. Adriaen Maertsz., ende bekenden vercoft te hebben ende vercopen mitsdesen Jacop Adriaensz., mede soon van den voors. Adriaen Maertsz., seeckere halve woninghe ende landen, met de helft van thuys, barge, schuyre ende de helft van alle de bepotinge ende geboompte daerop staende, met de helft van ontrent seven ende veertich margen ende veertich roeden lants, bij den hope zonder mate, leggende teynden Hage hout an de zuytzijde van tbosch, belegen zijnde an de oostzijde de Zijdtwint ende de woninghe ende landen van Mr. Jan van Montfort, an de westzijde Adriaen Maertsz. van Catwijck, an de suytzijde de scheydinghe, an de noortzijde den heerwech die men nae Leyden rijt ofte vaert, in welcke XLVII margen ende XL roeden landts begrepen zijn **omtrent drie margen ende veertich roeden toegemaect lants leggende vast an de oostzijde van de Zijtwint, streckende van theck dat op tnoortteynde van de voors. Zijdtwint staet totte scheydinge toe**, met conditien dat den cooper denselven Zijdtwint onderhouden sal sulcx als Adriaen Maertsz. sijnen vader die onderhouden ende gebruyckt heeft ende dit achtervolgende seecker consent van den hogen heemraeden van Delfflant van date den derden dach van meye anno XVcXXIX daervan wezende, **welcke drye margen ende veertich roeden lants men houdende is van thuys van Wassenaer in een eewigen erffpacht te betaelen alle jaere erffelick te Bamisse**, ende vorts mit alsulcke vordere becustingen van eeuwige renten ende erffpachterenten ende anders als den originelen coopbryeff, die Adriaen Maertsz. daervan is verleden in date deersten dach in junio anno XVc seven ende vijftich, daervan is vermeldende, doer denwelcken desen onsen brieve doersteecken uuythangende besegelt is, [...]

Actum den VIIIden dach aprilis anno XVcLXXXV.